
Granskningsrapport

Granskning av delårsrapport 2016

Enköpings kommun

*Rebecka Hansson
Auktoriserad revisor*

*Fredrik Birkeland
Revisionskonsult*

*Simon Löwenthal
Revisionskonsult*

Oktober 2016

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning	1
1 Inledning	2
1.1 Bakgrund	2
1.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
1.3 Revisionskriterier	2
1.4 Metod	3
2 Granskningsresultat	4
2.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
2.2 Resultatanalys	5
2.3 Nämndernas budgetuppföljning och prognos	7
2.4 God ekonomisk hushållning	10
2.4.1 Finansiella mål	10
2.4.2 Mål för verksamheten	11

Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2016-01-01 – 2016-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är 93,3 mnkr, vilket är 18,5 mnkr lägre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 5,4 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- Vi bedömer att kommunens räkenskaper inte är rättvisande, och att delårsrapporten inte är upprättad enligt god redovisningssed. Detta då två förgävesinvesteringar till ett belopp om 26,1 mnkr inte skrivits ned och belastat resultat under perioden. Konsekvensen blir att resultatet för perioden inte bedöms vara rättvisande. Förgävesinvesteringarna har dock beaktats i helårsprognosen.
- Resultaträkningen för delårsperioden är ej upprättad i enlighet med RKR 22 då helårsprognos samt budget inte anges. Detta påpekades även vid granskningen av delårsrapporten 2015. Enligt RKR 22 ska jämförelsetal i resultaträkningen finnas för motsvarande period föregående år och därtill ska helårsprognos och budget anges.
- Att det prognostiserade resultatet inte är förenligt med det första av de två finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2016 (*att resultatet i genomsnitt under en konjunkturcykel ska uppgå till minst två procent av årets intäkter från skatter och generella bidrag*). Det andra finansiella målet, att självfinansieringsgraden av investeringar ska vara minst 75 procent, bedöms uppnås för helåret.
- Det saknas en samlad bedömning kring måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

1.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

1.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

1.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2016-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad av berörda tjänstemän på kommunledningskontoret.

2 Granskningsresultat

2.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti 2016, vilket är i överensstämmelse med kommunal redovisningslag. Kommunens resultat för perioden uppgår till 93,3 mnkr, vilket är 18,5 mnkr lägre än motsvarande period föregående år. Realisationsvinsterna har varit 1,8 mnkr lägre än för motsvarande period föregående år. Kommunens prognos för helåret är ett resultat på 5,4 mnkr, vilket är en negativ avvikelse med 34,6 mnkr. Nämnder och styrelser visar totalt sett en negativ avvikelse mot budget på 12,3 mnkr. Vård- och omsorgsnämnden sticker ut och visar en stor negativ budgetavvikelse på 27,0 mnkr. Kommunkoncernens resultat för perioden uppgår till 125,7 mnkr, vilket är 6,4 mnkr lägre än motsvarande period föregående år.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys med noter samt sammanställd redovisning för kommunkoncernen. Delårsrapporten innehåller därmed i allt väsentligt de delar som en delårsrapport ska innehålla enligt RKR:s rekommendation Nr. 22.

Vid granskningen fann vi att resultaträkningen för delårsperioden inte är upprättad i enlighet med RKR 22. Detta påpekades även i granskningen av delårsrapporten 2015 med uppmaningen att kommunen framgent bör tillse att jämförelsetal i resultaträkningen finns i enlighet med RKR 22. Resultaträkningen ska enligt rekommendationen innehålla jämförelsetal för motsvarande period närmast föregående räkenskapsår, helårsprognos samt årsbudget. Jämförelsesiffror för helårsprognos och årsbudget finns inte med i resultaträkningen, men återfinns i kommunens driftredovisning.

Vi har i samband med granskningen av kommunens delårsrapport granskat ett urval kund- och leverantörsfakturor för att se att dessa är hänförliga till rätt period. Stickproven genomfördes på kundfakturor bokförda i augusti 2016 respektive september 2016 samt leverantörsfakturor bokförda i augusti 2016 respektive september 2016 (de fem största i respektive period). Totalt granskades 16 stycken fakturor till ett belopp om 29,6 mnkr. En del av fakturorna avsåg exploateringsområden där fakturering sker enligt tecknade avtal. På projekt som rör investeringsprojekt eller exploateringsprojekt sker ingen periodisering. Inga avvikelser noterades avseende periodisering.

Det noteras dock att två projekt på balansräkningens tillgångssida som pågående arbeten borde ha skrivits ned och belastat resultatet under perioden. Projekten är så kallade förgävesinvesteringar. Det ena projektet rör Kulturhus Joar där kommunstyrelsen vid sammanträde 2016-04-26 (ärendenummer KS2016/194) beslutade att genomförandet av Kulturhuset Joar avbryts. De upparbetade kostnaderna består i stort av projekteringskostnader som inte går att nyttja i nytt projekt. 17,4 mnkr kommer belasta årets driftbudget. Vid tidpunkten för delårsbokslutet har projektet inte skrivits ned och således inte belastat resultatet. Anledningen uppges vara att kommunen utreder hur nedskrivningen ska hanteras redovisningstekniskt i anläggningsregistret.

Det andra projektet rör den nya simhallen där kommunfullmäktige i ett nytt beslut 2016-06-13 (ärendenummer KS2015/541) beslutat om ny placering för den nya simhallen. Nedskrivning av nedlagda kostnader avseende den tidigare beslutade placeringen av simhallen ska göras med cirka 8,7 mnkr, men har inte gjorts vid tidpunkten för delårsbokslutet av samma anledning som för projektet Kulturhuset Joar. Totalt rör det sig således om 26,1 mnkr som borde ha belastat resultatet under perioden. Nedskrivningarna har dock beaktats i helårsprognosen.

Vi noterar också att kommunen inte gör någon uppföljning av nyckeltal såsom soliditet och balanslikviditet vilka anges i årsredovisningen. Detta kan med fördel kompletteras till delårets förvaltningsberättelse.

I kommunens delårsrapport ingår sammanställd redovisning över kommunkoncernen. Balans- och resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter anges för kommunkoncernen i delårsbokslutet. En översiktlig granskning av den sammanställda redovisningen har gjorts utan anmärkning.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det framkommit att kommunens delårsrapport inte är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta då två förgävesinvesteringar till ett belopp om 26,1 mnkr inte skrivits ned och belastat resultat under perioden. Konsekvensen blir att resultatet för perioden inte bedöms vara rättvisande. Förgävesinvesteringarna har dock beaktats i helårsprognosen.

Vi har granskat ett urval av kund- och leverantörsfakturor i syfte att kontrollera att periodiseringar som är gjorda i samband med brytpunkten kring delårsrapporten är korrekta. Vi konstaterar att dessa fakturor i allt väsentligt har periodiserats korrekt.

2.2 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat, 5,4 miljoner kronor, vilket är en negativ avvikelse med 34,6 miljoner kronor mot budget på 40,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror på att:

- Verksamhetens nettokostnad förväntas bli 47 mnkr högre än budgeterat.
- Finansnettot ligger i prognosen 12,4 mnkr bättre än budgeterat, framförallt de finansiella kostnaderna förväntas bli lägre än budget.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2016, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget. I kommunens delårsrapport lämnas uppgift om prognos för året på verksamhetens nettokostnader, men inte uppdelat på verksamhetens intäkter, kostnader och avskrivningar.

Resultaträkning (mnr)	Utfall delår 2016	Utfall delår 2015	Prognos helår 2016	Avvikelse mot budget helår
Verksamhets intäkter	378,9	309,5	-	-
Verksamhetens kostnader	- 1 798,3	- 1 665,7	-	-
Avskrivningar	- 60,0	- 56,4	-	-
Verksamhetens nettokostnader	- 1 362,0	- 1 274,4	- 2 179,5	- 47,0
Skatteintäkter	1 214,0	1 175,6	1 830,2	-16,3
Generella statsbidrag och utjämning	237,5	210,6	352,2	16,3
Finansiella intäkter	6,6	3,6	-	-
Finansiella kostnader	-3,0	-3,6	2,5*	12,4*
Årets resultat	93,3	118,8	5,4	34,6

* avser finansiella poster (finansnetto)

Årets resultat enligt resultaträkningen uppgår till 5,4 mnr för helåret. Årets resultat efter balanskravsjusteringar (reducering av realisationsvinster anläggningstillgångar) uppgår till 0,2 mnr. Ingen reservering av medel till, eller användning av medel från, resultatutjämningsfonden förväntas göras. Balanskravsresultatet uppgår därmed till 0,2 mnr enligt prognosen för helåret. Enköping kommun bedöms därmed klara balanskravet för året i enlighet med kommunallagen.

2.3 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

Nedan redovisas nämndernas budgetutfall, prognos och kommentarer.

Driftredovisning per nämnd (mnkr)	Utfall aug 2016	Budget 2016	Prognos helår 2016	Budget-avvikelse
Kommunfullmäktige och revision	-4,5	-7,4	-7,4	0
Kommungemensamt	0,0	0,0	0,0	0
Kommunstyrelsen	-39,8	-69,9	-68,6	1,3
Kommunstyrelsen, sociala investeringar	-1,5	-4,0	-2,8	1,2
Räddningstjänst, medlemsbidrag	-24,3	-36,4	-35,6	0,8
Miljö- och byggnadsnämnd	-12,9	-17,9	-19,5	-1,6
Skolnämnd	-482,1	-749,1	-743,7	5,4
Socialnämnd	-87,2	-153,8	-141,4	12,4
Teknisk nämnd	-52,0	-81,3	-85,2	-3,9
Upplevelsenämnd	-62,5	-97,3	-96,6	0,7
Utbildningsnämnd	-133,4	-197,4	-199,0	-1,6
Valnämnd	-0,1	-0,1	-0,1	0
Vård- och omsorgsnämnd	-492,3	-718,6	-745,6	-27,0
Överförmyndarnämnd	-2,3	-3,2	-3,2	0
Summa nämnderna	-1 394,7	-2 136,4	-2 147,7	-11,3

Av tabellen framgår att nämnderna sammantaget prognostiserar ett underskott mot budget om 11,3 mnkr vid delåret. Tillsammans med VA-verksamhet och renhållning beräknas underskottet för styrelser och nämnder om 11,3 mnkr. Nedan presenteras förklaringar till de nämnder som har **en avvikelse mot budget för helåret** som överstiger 1 mnkr.

- Kommunstyrelsens prognos visar på ett mindre överskott med 1,3 mnkr som beror på att hyreskostnaderna för lokalbanken bedöms bli lägre än budgeterat. Lägre kostnader för årets minnesgåvofest samt lägre personalkostnader främst till följd av glapp vid nyanställning av personal bidrar också till överskottet. Serviceförvaltningens positiva avvikelse mot budget om 0,6 mnkr ingår i överskottet på 1,3 mnkr. Avvikelsen på 0,6 mnkr beror på ökade intäkter samt av lägre personalkostnader, främst genom att förvaltningschefens lön under perioden januari – augusti täckts av det extra anslaget för ökade flyktingkostnader.
- Kommunstyrelsen, sociala investeringar visar på ett mindre överskott med 1,2 mnkr. Budgeten för sociala investeringar används för årets kostnader i de olika projekten som löper på mellan tre och fem år. Bedömningen är att 1,2 mnkr av budgeten inte kommer att förbrukas då det är ett projekt som visar lägre utfall på grund av försening. Inga nya projekt har beviljats hittills under 2016.
- Miljö- och byggnadsnämndens prognos visar på ett underskott med 1,6 mnkr. Orsaken till underskottet finns främst inom byggnadsavdelningen som prognostiserar ett överskridande med 1,7 mnkr som kan förklaras av en intäktsprognos under budget och en kostnadsprognos över budget. Intäktsprognosen beror på osäkra intäkter och osäkerhet i kapacitet då avdelningen har vakanser, sjukskrivningar och flera nyanställda under upplärning. Kostnadsprognosen beror på att byggavdelningens kostnader för bygglovs-konsulter, rekrytering, IT-konsulter samt abonnemang för nya IT-tjänster förväntas öka mer än budgeterat.
- Skolnämndens prognos visar på ett överskott med 5,4 mnkr. För verksamheten förskola innebär prognosen ett överskott på 3,0 mnkr. Överskottet beror bland annat på statsbidrag som erhållits för mindre barngrupper samt en reserv som ännu inte nyttjats. Fritidsverksamheten väntas gå med ett överskott på 1,5 mnkr och en förklaring är att det är fler antal barn i fritidsverksamhet i åldern med lägst ersättningsnivå. Verksamheten förskoleklass har en prognos som visar underskott på 1,7 mnkr jämfört med budget, vilket uppges bero på snedfördelning i ersättningsnivåerna.
- Socialnämndens prognos visar på ett överskott med 12,4 mnkr vilket till största delen kan förklaras av mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Verksamheten *extern vård stödboende* ensamkommande uppvisar en prognos som är 10,1 mnkr lägre än budget, medan verksamheten *övrigt ensamkommande* uppvisar en prognos som avviker positivt mot budget med 29,5 mnkr. Förklaringen är att antalet tomma platser minskat som en konsekvens av att ungdomar flyttat från stödboende (utom avtal) till konsulentstödda familjehem (inom avtal). Inspektionen för Vård och Omsorgs (IVO) långa handläggningstider för att utfärda tillstånd för stödboendet var orsaken till flytten.

- Tekniska nämndens prognos visar på ett underskott med 3,9 mnkr. Orsaken är främst kostnad för rivning av Enöglaskolan (2,6 mnkr) samt vattenskada i kommunhuset med hyreskostnader för evakueringsboenden (2,5 mnkr). I och med lägre kostnader för kapitaltjänst reduceras dock det prognostiserade underskottet till 2,5 mnkr. Prognosen för vinterväghållningen uppskattas till ett underskott mot budget på 1,5 mnkr, vilket också är en del av förklaringen. Verksamheten *färdtjänst* har ett prognostiserat underskott mot budget på 1,7 mnkr. I delårsrapporten hänvisas till ändrat regelverk 2012, detta bedöms inte vara en godtagbar förklaring till det prognostiserade underskottet.
- Utbildningsnämndens prognos visar på ett underskott med 1,6 mnkr. Underskottet kan främst hänföras till arbetsmarknadsenheten som beräknar ett underskott eftersom de arbetsmarknadsåtgärder som nu införs har ett nytt ersättningssystem med lägre ersättningsnivåer. De fastna verksamhetskostnaderna kvarstår dock och leder till ett underskott.
- Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar ett stort underskott med 27,0 mnkr. Hemtjänsten prognostiseras överstiga budget med 10,6 mnkr, vilket till allra största del beror på volymökningar. Särskilt boende beräknas överstiga budget med 4,9 mnkr, vilket beror på ökade kostnader för timvikarier, ökning av bemanning på grund av vårdtyngden men även ökade sjuklöner samt fyllnads- och overtid. Boende för funktionshindrade överstiger budgeten med 4 mnkr på grund av köp av externa platser. Nio av nämndens 15 verksamhetsområden prognostiseras till att ha en negativ budgetavvikelse, de övriga verksamhetsområdena har en prognos i nivå med budget. Inget verksamhetsområde uppvisar dock en positiv avvikelse.
Förvaltningen ser ingen möjlighet att uppnå en budget i balans för 2016.
- Övriga nämnder redovisar prognoser som ligger i nivå med budget.

2.4 God ekonomisk hushållning

2.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2016. Kommunfullmäktige har två finansiella mål. Dessa presenteras i sammanställningen nedan.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2016	Prognos 2016	Måluppfyllelse, kommunens bedömning
Resultatet ska i genomsnitt under en konjunkturcykel uppgå till minst 2 % av årets intäkter från skatter och generella bidrag.	Kommunen bedömer att de inte kommer att klara av resultatmålet på 2 % under innevarande konjunkturcykel. Konjunkturcykeln är i bedömningen beräknad till åtta år, med aktuellt år som sista år.	Prognosen tyder på att målet inte kommer att uppnås.
Kommunens finansiella mål, kopplat till investeringar, är att självfinansieringsgraden ska vara minst 75 procent beräknat för perioden 2016-2025.	Bedömningen är att målet kommer att uppnås.	Uppföljning av detta mål sker i årsredovisningen och bedömningen är att målet kommer att uppnås.

Vi delar kommunstyrelsens samlade bedömning att det första finansiella målet inte kommer att kunna uppnås utifrån lämnad prognos. För det andra finansiella målet delar vi bedömningen att målet kommer att uppnås.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att kommunens prognostiserade resultat inte är förenligt med det ena av de två finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2016. Kommunen når inte upp till målet att kommunens resultat ska uppgå till minst 2 procent av årets intäkter från skatter och generella bidrag. I delårsrapporten återges inte någon av kommunen utförd analys av varför målet inte bedöms komma uppnås under konjunkturcykeln. Målet om att självfinansieringsgraden ska vara minst 75 procent bedöms komma att uppnås.

2.4.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt fem strategiska mål för perioden 2016-2019. Dessa mål anges i delårsrapporten och i texten under respektive mål finns en sammanfattning av vad som har skett avseende måluppfyllelsen och vilka aktiviteter som genomförts.

Nedan redovisas de av kommunfullmäktige fastställda målen:

1. *Samhällsbygget Enköping får människor att växa*
2. *Samhällsbygget Enköping skapar en hållbar framtid*
3. *Samhällsbygget Enköping utvecklar ett jämlikt samhället*
4. *Samhällsbygget Enköping ger förutsättningar för ett blomstrande näringsliv och en ökad välfärd*
5. *Samhällsbygget Enköping är en del av vårt varumärke*

Vi konstaterar vid granskningen att samtliga mål som fullmäktige fastställt beskrivs i delårsrapporten, men att ingen bedömning sker av i vilken grad som målen bedöms uppfyllas. Vi kan därför inte uttala oss om huruvida att målen för verksamheten kommer att kunna uppnås.

I delårsrapporten anges att tio indikatorer finns framtagna som syftar till att fullmäktige ska kunna följa upp om Enköping är på rätt väg. Uppföljning av indikatorerna sker i samband med årsredovisningen. Vi bedömer att nyckeltal eller indikatorer behöver kopplas till och tydliggöras för varje mål för att en bättre utvärdering och bedömning av måluppfyllelsen ska kunna göras framgent.

Bedömning

Det saknas en samlad bedömning kring måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål i delårsrapporten, därför kan vi inte uttala oss om måluppfyllelsen för verksamhetsmålen.

2016-10-25

Fredrik Birkeland

Oktober 2016
Enköpings kommun
PwC

Anders Hägg